

UCHWAŁA NR XXX/196/2014
RADY MIEJSKIEJ W PIOTRKOWIE KUJAWSKIM

z dnia 24 lutego 2014 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Miasta i Gminy Piotrków Kujawski na lata 2014-2016

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594, poz. 645, poz. 1318) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013 r. poz. 135, poz. 154, poz. 866) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny dla Miasta i Gminy Piotrków Kujawski na lata 2014-2016, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Piotrków Kujawski.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w sposób zwyczajowo przyjęty oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta i Gminy Piotrków Kujawski.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Sławomir Henryk Bogucki

*Załącznik
do uchwały Nr XXX/196/2014
Rady Miejskiej
w Piotrkowie Kujawskim
z dnia 24 lutego 2014 r.*

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
DLA MIASTA I GMINY PIOTRKÓW KUJAWSKI
NA LATA 2014 - 2016**

Piotrków Kujawski, luty 2014

I. Wprowadzenie

Rodzina jest podstawową komórką społeczną oraz naturalnym środowiskiem wychowawczym zapewniającym prawidłowy rozwój wszystkich jej członków, w szczególności dzieci. Każde dziecko do prawidłowego rozwoju potrzebuje rodziny, która otacza je miłością, zapewnia poczucie bezpieczeństwa i zaspokaja jego potrzeby. Rodzina oddziałuje na osobowość dziecka, przekazując mu swój system wartości, tradycje, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Pomyślny rozwój dziecka jest możliwy w prawidłowo funkcjonującej rodzinie.

W przypadku wystąpienia jakiejkolwiek dysfunkcji w rodzinie, nie jest ona w stanie realizować podstawowych zadań. Wówczas role poszczególnych członków rodziny ulegają zaburzeniu, a ich zachowania stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi, moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. W takiej rodzinie dobro dziecka jest zagrożone. Dlatego, jeżeli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje lub inne zagrożenia np. patologią czy wykluczeniem społecznym, instytucje i służby ustawowo zobligowane do wspierania rodziny mają obowiązek podjęcia określonych działań.

Pozostawienie rodziny bez fachowego wsparcia i różnorodnej pomocy specjalistycznej spowoduje dalszy wzrost zjawiska degradacji rodziny i zagrożeń dla dzieci i młodzieży.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która weszła w życie w dniu 1 stycznia 2012r. określa zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej.

Zgodnie z cytowaną ustawą obowiązkiem gminy jest wspieranie rodzin, które przeżywają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, a nie potrafią samodzielnie rozwiązać swoich sytuacji kryzysowych. Wspieranie rodziny realizowane jest na zasadach pomocniczości we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami, policją, instytucjami oświatowymi i służbą zdrowia, kościołami, organizacjami społecznymi itp.

Podmiotem realizującym ten cel na poziomie gminy Piotrków Kujawski jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Piotrkowie Kujawskim. Podstawowym zadaniem Ośrodka jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc powinna koncentrować się na wspieraniu osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienia im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka oraz zapobieganiu takim sytuacjom poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia i integracji ze środowiskiem.

Podstawą rozwiązywania problemów społecznych jest wsparcie rodziny w odbudowaniu prawidłowych relacji oraz właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków. Praca z rodziną powinna być połączona z działaniami ze strony środowiska, w tym również bliższych i dalszych krewnych oraz aktywnością członków tej rodziny.

W sytuacji kiedy prawidłowe funkcjonowanie rodziny jest zaburzone, konieczne jest udzielenie pomocy także poprzez podjęcie skoordynowanych działań wszystkich instytucji i służb. Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają rozwiązań interdyscyplinarnych.

Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny.

Program wspierania rodziny dla miasta i gminy Piotrków Kujawski na lata 2014-2016 opracowany został na podstawie założeń ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu

rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013r. poz. 135 z późn. zm.).

Program będzie uzupełnieniem zadań realizowanych na rzecz rodziny w gminie Piotrków Kujawski, a zapisanych w Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Piotrków Kujawski na lata 2006-2017, gdzie określone zostały:

- cel strategiczny: „Budowa zintegrowanego systemu pomocy rodzinie”
- cele szczegółowe:
 1. utrzymanie dziecka w rodzinie
 2. zapewnienie opieki i wychowania dzieciom pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodziców z zachowaniem priorytetu prorodzinnych form opieki zastępczej
 3. aktywne rozwiązywanie sytuacji kryzysowej w rodzinie.

Podstawą działań ujętych w programie są również:

- ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013r., poz. 182 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012r., poz. 1356 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012r., poz. 124).

II. Diagnoza sytuacji demograficznej i społecznej

Diagnoza lokalna dotyczy funkcjonowania rodzin w zakresie wypełniania roli opiekuńczo-wychowawczej i została opracowana na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Piotrkowie Kujawskim, Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Piotrkowie Kujawskim, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie i Sądu Rodzinnego. Punktem wyjścia do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania rodziny jest analiza danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem ośrodka pomocy społecznej.

1. Wybrane dane demograficzne dla gminy Piotrków Kujawski

Lp	Wyszczególnienie	2011r	2012r	2013r
1.	Mieszkańcy (w osobach) w tym kobiety	9.564 4.824	9.527 4.809	9569 4980
2.	Mieszkańcy w wieku od 0-17 lat	1.890	1.846	1705
	produkcyjnym	6.110	6.093	6281
	poprodukcyjnym	1.564	1.588	1583
3.	Bezrobotni zarejestrowani w PUP	826	886	968
4.	Dzieci objęte edukacją przedszkolną	213	227	293
5.	Uczniowie szkół:			
	podstawowych	611	569	533
	gimnazjum	346	351	326
	ponadgimnazjalne	65	68	64
6.	Dzieci w rodzinach: zastępczych	10	11	10

	rodzinnym domu dziecka placówkach opiekuńczo- wychowawczych	2 -	1 2	- 2
7.	Dzieci objęte działalnością świetlicy opiekuńczo-wychowawczej	52	49	53

2. Wybrane dane statystyczne osób objętych pomocą społeczną

Lp.	Wyszczególnienie	2011r	2012r	2013r
1.	Liczba rodzin objętych pomocą	540	532	548
2.	Liczba osób w tych rodzinach	1.507	1.489	1.530
3.	Powody przyznania pomocy:			
	- bezdomność	4	2	2
	- potrzeba ochrony macierzyństwa	44	47	50
	- wielodzietność	20	23	27
	- bezrobocie	295	299	317
	- niepełnosprawność	243	241	239
	- długotrwała lub ciężka choroba	284	285	279
	- bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w tym:	44	38	37
	rodziny niepełne	26	21	18
	rodziny wielodzietne	13	10	8
	- przemoc w rodzinie	3	7	4
	- alkoholizm	34	37	35
4.	Rodziny z dziećmi objęte pomocą społeczną w tym:	277	276	280
	- z 1 dzieckiem	109	118	117
	- z 2 dzieci	91	88	94
	- z 3 dzieci	48	41	43
	- z 4 dzieci	22	18	18
	- z 5 dzieci	6	9	5
	- z 6 dzieci	1	2	3
5.	Rodziny niepełne objęte pomocą społeczną w tym:	55	61	56
	- z 1 dzieckiem	39	38	36
	- z 2 dzieci	10	16	12
	- z 3 dzieci	5	4	5
	- z 4 i więcej dzieci	1	3	3

Według stanu na dzień 31 grudnia 2013r. w gminie Piotrków Kujawski zamieszkiwało 9.569 osób, większość stanowiły kobiety. Z ogólnej liczby osób 968 to osoby bezrobotne zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy, co stanowi blisko 10 % ogółu mieszkańców gminy.

W 2013r. z szeroko rozumianej pomocy społecznej korzystało ogółem 548 rodzin, w tym 286 mieszkających na wsi. Problem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz prowadzenia gospodarstwa domowego występuje w 37 rodzinach, z tego 18 to rodziny niepełne, a 8 to rodziny wielodzietne. W 35 rodzinach występuje problem alkoholizmu.

Biorąc pod uwagę typy rodzin objętych pomocą społeczną analiza danych pokazuje, że 280 to rodziny z dziećmi, z tego: z 1 dzieckiem – 117 rodzin, z 2 dzieci – 94, z 3 dzieci – 43, z 4 dzieci – 18, z 5 dzieci – 5, z 6 dzieci – 3 rodziny.

Na ogólną liczbę rodzin – 56 to rodziny niepełne.

Dużym problemem wśród rodzin korzystających z pomocy społecznej jest alkoholizm. Szczegółowe kierunki działania w zakresie profilaktyki, leczenia oraz pomocy osobom uzależnionym i członkom ich rodzin zawarte są w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Piotrków Kujawski uchwalanym corocznie przez Radę Miejską, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

Z problemem alkoholowym ściśle związane jest zjawisko przemocy domowej. W związku z tym, że z przemocą spotykają się przedstawiciele różnych instytucji (policja, ośrodek pomocy społecznej, placówki oświatowe, służba zdrowia, sąd, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i inne) powołano na terenie gminy Zespół Interdyscyplinarny. Kierunki działania w tym zakresie określa Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w rodzinie na lata 2011-2017.

3. Wybrane dane statystyczne VII Zamiejscowego Wydziału Rodzinnego i Nieletnich Sądu Rejonowego w Aleksandrowie z siedzibą w Radziejowie

Lp.	Wyszczególnienie	2011r	2012r	2013r
1.	Pozbawienie władzy rodzicielskiej powiat: w tym: gmina Piotrków Kujawski	3 1	1 1	- -
2.	Ograniczenie władzy rodzicielskiej powiat: w tym: gmina Piotrków Kujawski	18 6	21 9	33 10
3.	Nadzór kuratorski powiat: w tym: gmina Piotrków Kujawski	31 14	30 15	49 18

Z danych statystycznych sądu wynika, że na terenie gminy Piotrków Kujawski zamieszkują rodziny, które zostały pozbawione władzy rodzicielskiej np. w 2012r. była to tylko 1 rodzina w powiecie, która zamieszkuje w gminie Piotrków Kujawski. Na ogólną liczbę rodzin z terenu powiatu, którym w przedstawianych latach ograniczono władzę rodzicielską i objęte zostały nadzorem kuratorskim - blisko 50% to rodziny zamieszkujące w gminie Piotrków Kujawski. Analiza powyższych danych pokazuje, że niektóre rodziny wymagają szczególnego wsparcia w wypełnianiu swej roli opiekuńczo-wychowawczej.

III. Zasoby instytucjonalne gminy Piotrków Kujawski

Program wspierania rodziny dla miasta i gminy Piotrków Kujawski na lata 2014-2016 będzie służył realizacji gminnej polityki rodzinnej.

Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie problemów dzieci, młodzieży i rodzin określa

się instytucje, które funkcjonują w obszarze profilaktyki społecznej, edukacji, służby zdrowia. Są to jednostki samorządowe, instytucje i organizacje pozarządowe działające na rzecz dziecka i rodziny:

1. Urząd Miasta i Gminy w Piotrkowie Kujawskim
2. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Piotrkowie Kujawskim
3. Placówki oświatowe z terenu gminy i powiatu
4. Miejsko-Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
5. Gminny Zespół Interdyscyplinarny i Grupy Robocze
6. Policja
7. Sąd i kuratorzy
8. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Radziejowie
9. Parafie Rzymsko-Katolickie z terenu gminy
10. Placówki ochrony zdrowia
11. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Radziejowie
12. Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Piotrkowie Kujawskim.

IV. Cele Programu

Cel główny:

„Tworzenie warunków sprzyjających wspieraniu rodziny w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.”

Cele szczegółowe:

1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny

- udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom w trudnej sytuacji: świadczenia z pomocy społecznej, dożywianie w szkołach, stypendia i zasiłki szkolne,
- monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych,
- pomoc osobom niepełnosprawnym w zaopatrzeniu w niezbędny sprzęt ortopedyczny i środki pomocnicze,
- zabezpieczenie środków finansowych na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub innej placówce opiekuńczo-wychowawczej,

2. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących:

- konsultacje i poradnictwo specjalistyczne (psychologiczne, socjalne, prawne),
- systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych oraz przedstawicieli innych zawodów, kontaktujących się z rodziną – na zasadzie wzajemnej wymiany informacji,
- promocja programów profilaktycznych i psychoedukacyjnych skierowanych do rodziców, dzieci i młodzieży,
- zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez sport, rekreację i kulturę,
- ustawiczne doskonalenie umiejętności zawodowych pracowników socjalnych i partnerów Programu poprzez udział w szkoleniach, warsztatach i innych formach edukacyjnych,
- systematyczna praca socjalna z rodziną wieloprotblemową, wspierana poradnictwem specjalistycznym.

3. Zapobieganie niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży:

- monitorowanie rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- umożliwienie dzieciom z rodzin wieloproblemowych uczestnictwa w zajęciach organizowanych przez placówki wsparcia dziennego,
- wspieranie i promocja inicjatyw lokalnych w zakresie wspierania rodziny i dziecka,
- prowadzenie działalności profilaktycznej i edukacyjnej przez placówki oświatowe,
- organizowanie czasu wolnego.

4. Wspieranie interdyscyplinarne rodzin, dzieci i młodzieży:

- bieżąca współpraca i systematyczne współdziałanie podmiotów podejmujących różnorodne działania na rzecz dzieci i rodzin,
- zastosowanie odpowiednich działań naprawczych na rzecz dziecka i rodziny w oparciu o działania interdyscyplinarne,
- pomoc w opiece i wychowaniu dziecka poprzez pracę asystenta rodziny, rodziny wspierające, pracę socjalną (kontrakty socjalne) działalność placówek wsparcia dziennego,
- rozwijanie lokalnego systemu poradnictwa: psychologicznego, prawnego i socjalnego oraz interwencji w sytuacjach kryzysowych,
- praca socjalna z rodzicami biologicznymi dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
- upowszechnianie informacji o placówkach pomocowych i rodzaju świadczonych w nich usługach,
- organizowanie pracy z rodziną w miejscu zamieszkania poprzez działania asystenta rodziny w zakresie opieki i wychowania, prowadzenia gospodarstwa domowego, kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych, a przede wszystkim w rodzinie,
- pomoc w dostępie do konsultacji i specjalistycznego poradnictwa: psychologicznego, pedagogicznego, prawnego i terapeutycznego.

V. Adresaci Programu

Odbiorcami Programu są:

1. rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
2. dzieci i młodzież, którym rodzina nie zapewnia należytej opieki,
3. rodziny dotknięte problemem uzależnień i przemocy,
4. rodziny żyjące w ubóstwie, w tym dotknięte bezrobociem,
5. dzieci i młodzież zagrożone niedostosowaniem społecznym,
6. przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci i rodzin.

VI. Źródła finansowania

Realizacja zadań programowych finansowana będzie ze środków:

1. własnych gminy,
2. dotacji z budżetu państwa,
3. innych funduszy zewnętrznych tj. programów i konkursów.

VII. Monitoring i ewaluacja

Nieodzownym elementem realizacji Programu jest jego monitorowanie oraz ocena. Monitoring będzie polegał na zbieraniu danych dotyczących wykonywanych zadań

w ramach Programu od podmiotów zaangażowanych w jego realizację, poprzez koordynatora tj. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Piotrkowie Kujawskim. Ewaluacja Programu ma na celu uzyskanie informacji o jego realizacji, a na tej podstawie dokonanie oceny, czy osiągnięto zakładane rezultaty, czy pozwoliły i w jakim stopniu osiągnąć wytyczone cele.

Raport z ewaluacji i monitoringu Programu będzie przedstawiony w corocznych sprawozdaniach z realizacji zadań w zakresie wspierania rodziny.

Gminny program wspierania rodziny zakłada tworzenie warunków do poprawy jakości życia rodzin i dzieci. Wskazane do realizacji celów zadania zawierają przede wszystkim działania profilaktyczne i wspierające.